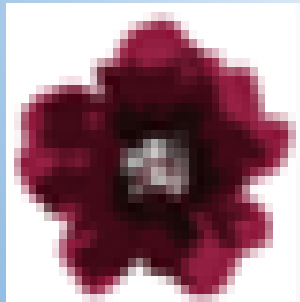

Workshop Palliatieve zorg in de oncologie

Marije Bolt en Daniëlle van Bennekom

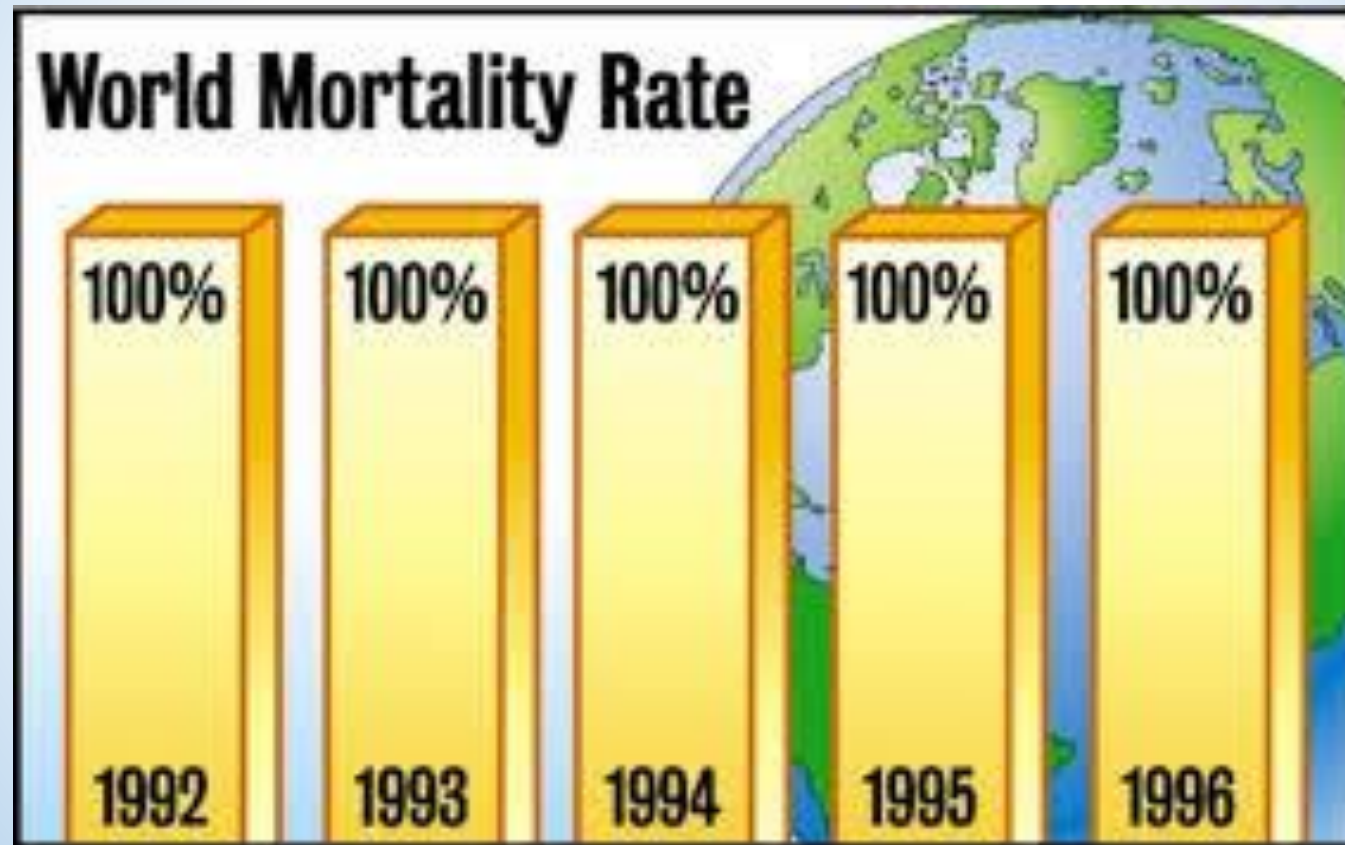

Regie in Eindigheid

Kahoot - Quiz

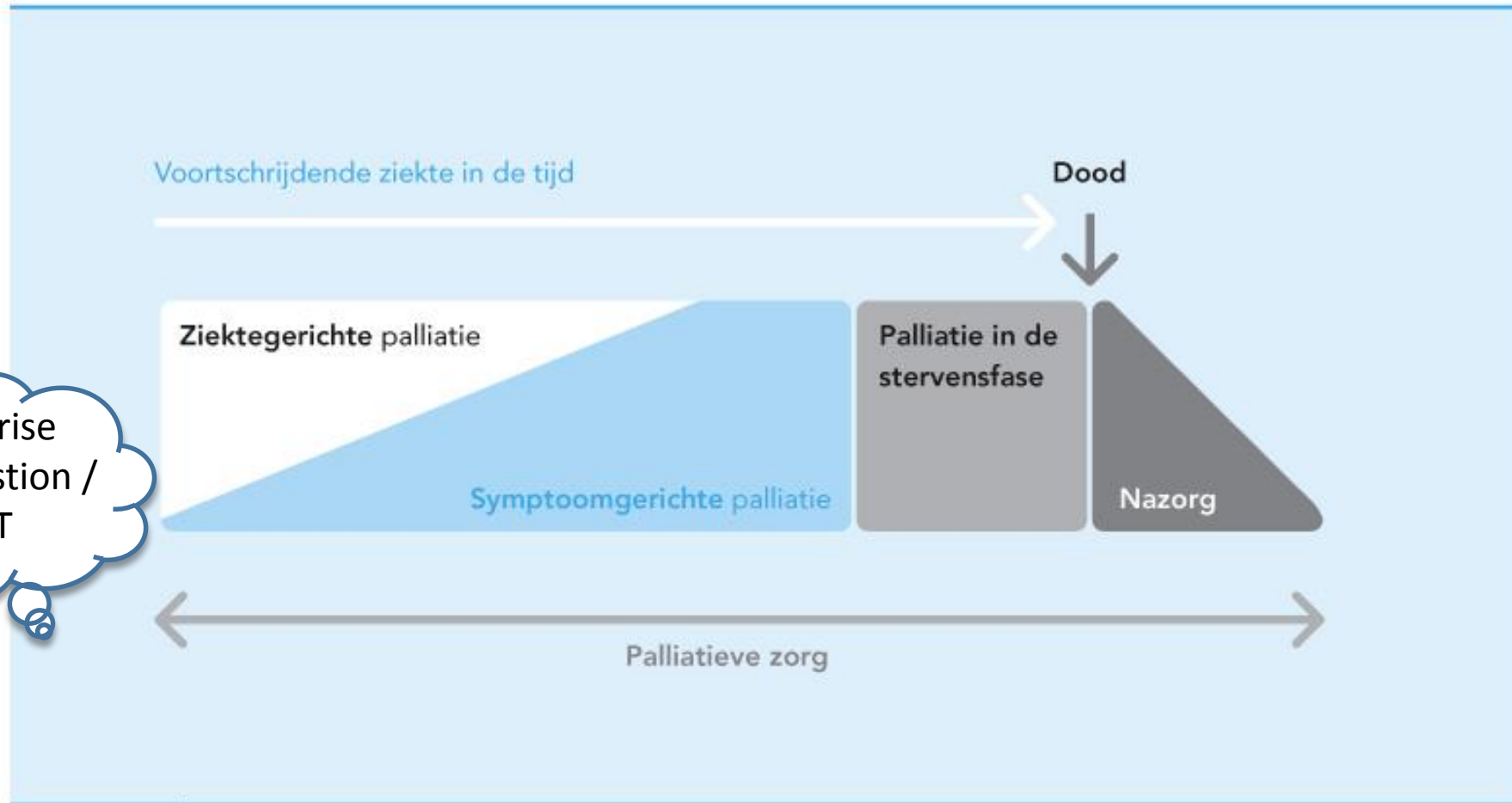
Behoefte aan palliatieve zorg

Palliatieve zorg is zorg die de **kwaliteit van het leven** verbetert van **patiënten en hun naasten** die te maken hebben met een levensbedreigende aandoening of kwetsbaarheid, door het **voorkomen** en **verlichten** van lijden, door middel van **vroegtijdige signalering** en **zorgvuldige beoordeling** en **behandeling** van problemen van **fysieke, psychische, sociale en spirituele aard**.

Gedurende het beloop van de ziekte of kwetsbaarheid heeft palliatieve zorg oog voor het **behoud van autonomie, toegang tot informatie** en **keuzemogelijkheden**.

Surprise
Question /
SPICT

Figuur 1

Het spectrum van de palliatieve zorg

Surprise question: Zou het u verbazen als deze cliënt binnen 1 jaar zal overlijden?

Signaleren in de palliatieve fase
in combinatie met besluitvorming
in de palliatieve fase

Richtlijnen Palliatieve Zorg:
www.pallialine.nl

PalliArts app!

**Kwaliteitskader Palliatieve zorg
in Nederland**

E-pal palliatieve wetenschap samengevat
e-pal.nl

Meetinstrumenten in de palliatieve fase

Palliatieve zorg en ergotherapie

Wat voor invloed heeft de aandoening en de klachten op de kwaliteit van leven en in het bijzonder het betekenisvol handelen?

Pijn, vermoeidheid en andere problemen van lichamelijke, psychosociale en spirituele aard

betekenisvol handelen:
leven en in het bijzonder

Pijn, benauwdheid,
afname van kracht (in
relatie tot activiteiten)

Zorgen maken over
toenemende afhankelijkheid
waardoor er veranderingen
ontstaan in gewoontes en
routines

Ik verlies de regie. Wie
ben ik nog als ik niets
meer doe?

Hugo, 58 jr

Kwaliteit van leven =
betekenisvol handelen

Ik heb een goed leven
gehad. Ik wil graag nog
wat langer leven maar
anders is het goed zo

Ernstige huiddefecten door de
dwarslaesie; ik wil zitten en
naar buiten in de rolstoel. Wat
is wijsheid?

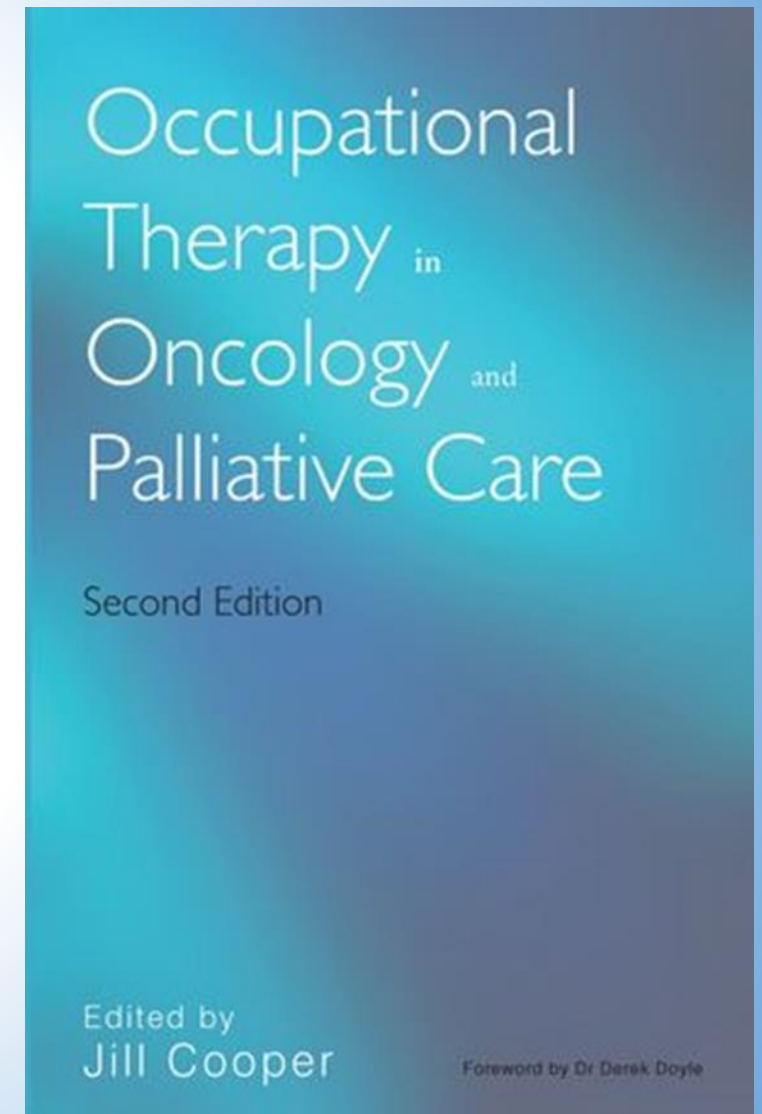
Mijn vrouw verzorgt mij, ze doet de
intiemste handelingen, als echtbaar
doen we niets meer.... Hoe kunnen we
dit doorbreken?

De late fase....

**Symptoom management
heeft altijd een relatie met
“doen” & activiteiten**

Naar het afstuderen gaan
Waardigheid behouden op het toilet
Op vakantie gaan
Samen kunnen
slapen
Afscheid nemen
Uren netflixen

toiletzitting, aangepaste tilmatt voor
in de tillift, omgevingsbediening voor
de tv, voordeur en ziggo box, bed
met verstellingen, A
care low air, bekerst
maat gezaagd kusse
ipad houder voor bo
spoelfohn installatie
met kantelfunctie, raster voor

Verpleegkunde en palliatieve zorg

You matter because you are you,
and you matter to the end of your
life. We will do all we can not only to
help you die peacefully, but also to
live until you die.

— *Cicely Saunders* —

AZ QUOTES

Samenwerken

Behandelprogramma medisch
specialistische revalidatie bij
oncologie

Tijdens de in opzet curatieve behandeling
Na de kankerbehandeling
Tijdens de palliatieve behandeling

Doelen: revalidatie tijdens (ziekte- en symptoomgerichte) palliatieve fase

Handhaven/optimaliseren fysiek functioneren en hieraan gekoppelde kwaliteit van leven

Leren omgaan met fysieke beperkingen

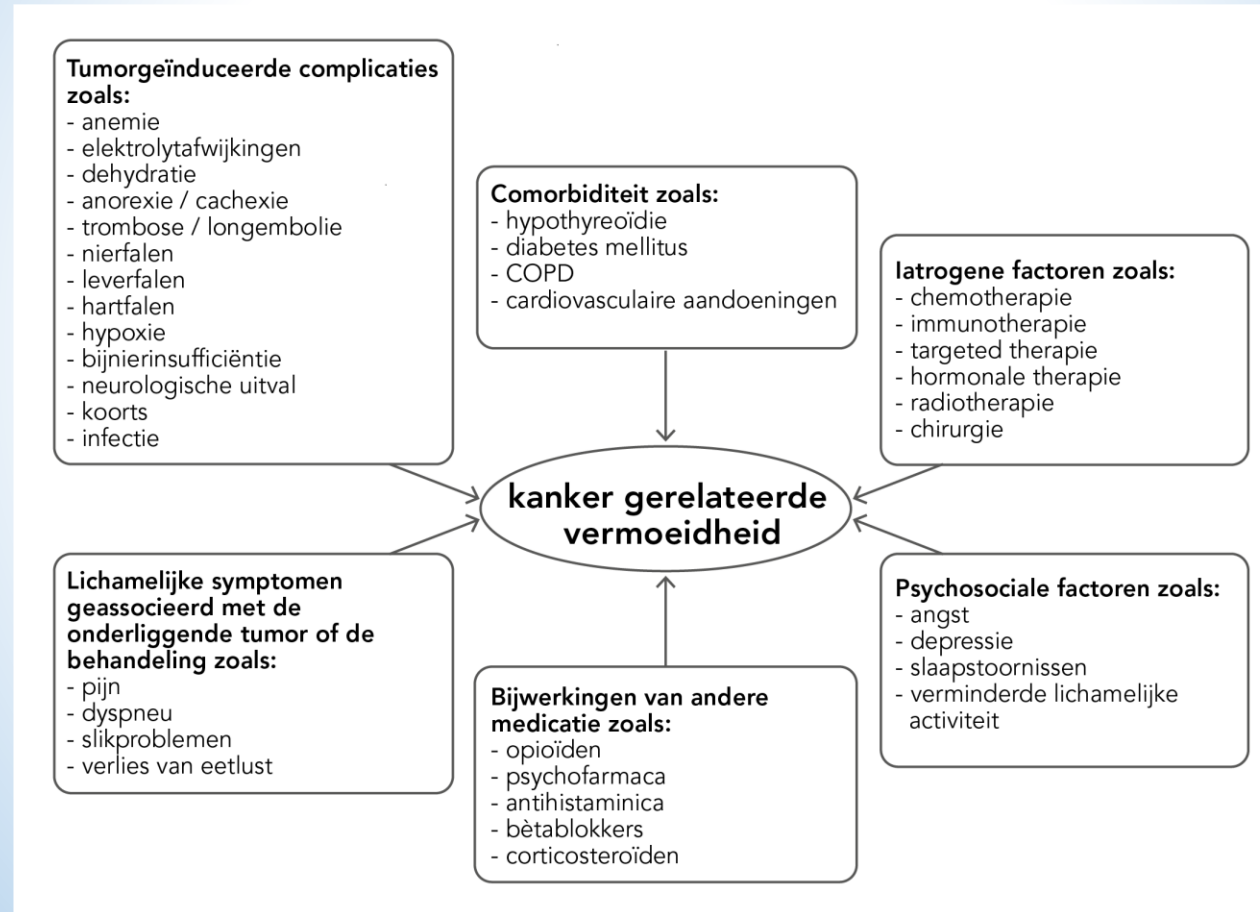
Optimaliseren/handhaven gewenste voedingstoestand.

Inzicht krijgen in en grip krijgen op de factoren die de klachten, zoals bijvoorbeeld vermoeidheid, in stand houden, verergeren

Functioneel omgaan met beschikbare energie

Leren omgaan met nieuw perspectief (existentiële coping)

Richtlijn vermoeidheid in de pall fase (2019)

Het model 'Besluitvorming in de palliatieve fase'

- Beoogt de kwaliteit van de zorg en de communicatie te verbeteren
- Ondersteunt het multidisciplinaire behandelteam
- maakt de besluitvorming transparant voor zorgvrager, naasten en professionals

→ Delier in de palliatieve fase

1	2	3	4
Breng problematiek in kaart Verzamel medische gegevens → medische gegevens, diagnose, medische behandeling, comorbiditeit Verzamel informatie patiënt → prioriteiten patiënt → symptoomanalyse anamnese: sufheid, verwardheid, samen, hallucinaties, ruisconferentie, vermeningen, geheugen, desorientatie, motorische ontstot of juist apathie, overgevoeligheid voor prikkels, angst, emotionele labiliteit, fluctuatie van symptomen in de loop van dag en nacht, visus- en gehoorstoornissen, koorts en andere symptomen wijzend op precipiterende factoren kliniek onderzoek: vitale functies, neurologisch onderzoek, ontbrekend lichamelijk onderzoek (hart, longen, buik), peritace van blaas, nitidus fluctans symptoombeleving symptoomtypen → medicatie en gebruik van alcohol en roken (al moet staken daarvan) → levensverwachting → functionele status waaktoestand, leefbaarheid, ADL → mentale status emotievel angst, stemming cognitief coping, kennis van begrip van situatie, jeffruigen, bewustzijn → sociale status verkijsbaar, draagkracht/taalgap waarborging, religieus, cultuur, religie → emotionele status levensbeschouwing, angsten, religie, spiritualiteit → op indicatie aanvullend onderzoek laboratoriumonderzoek: Hb, leucocyten, creatinine, Na, K, Ca ²⁺ , bilirubine, alkalisch fosfatase, gamma-GT, ASAT, ALAT, albumine, glucose, schildklierfunctie, Vit B1 en B12, bloedgasen, urine ander onderzoek: X-thorax, CT/MRI hersenen, lumbaalpunctie Overweeg gebruik meastriinstrumenten Delier Observatie Scalemeting (DOS)	Vat problematiek en beleid samen Stel werkhypothese op delier exclusief precipiterende en precipiterende factoren Maak beleidsafwegingen → prioritering symptomen → aard problematiek oorsak of oorsach → vitale patiënt aanpak/ingevorderde patiënt, ervaring, begrip, therapievooruit, zelfredzaamheid, mogelijkheden en beperkingen mantelzorg → organisatie zorg aanpak/ingevorderde patiënt, monitoring Omschrijf doel beleid vermindern of elimineren van symptomen van delier Stel behandelplan op → behandeling oorsak behandel precipiterende factoren indien mogelijk wijzig medicatie bij interactie of onwerking, behandel oorsak, anamnese of infecties, ontgeregeld elektrolyten, stoornissen, hypoxie, anemie, hypotensie of hyperglykemie of schildklierfunctie stoornissen → symptomatische behandeling niet-medicamenteuze zorg voor nuttige, verzuimde en stabiele omgeving, bevank dag-nacht ritme, voorkom dat patiënt schakel beschadigt medicamentieus: → haloperidol → benzodiazepines (lorazepam, lorazepam, midazolam) bij persistente agitatie ondanks haloperidol of primaat bij alcoholontrekingdelier → evt. clozapine, olanzapine, risperidon, quetiapine, risperidone → ondersteunende zorg geef voorlichting aan naasten en zorg z.n. voor ondersteunende zorg Denk toekomstgericht	Maak afspraken over evaluatie van beleid Evalueer → spreek af hoe, door wie en wanneer het effect gemeten en besproken wordt → welke hulpmiddelen (arts of verpleegkundige) → termijn: bij ernstige ontstot binnen 1-2 uur → overweeg gebruik meastriinstrumenten DOS → meet effect aan de hand van klachten en (on)beobachten Stel beleid zo nodig bij en blijf evalueren Stel effect vast → effect goed: blijf paraade evalueren, terug naar fase 3 → effect beperkt of afwezig: accepteren of terug naar fase 1, 2 Verander zo nodig werkhypothese en/of behandelplan	

Samenvatting van de palliatieve fase (SMP/SMC) veld kaart is onderdeel van een reeks
© 2017, heruitgave van het Integrale Palliatieve Zorgplan, Middelburg, Nederland | 100-133-00-00 | www.integralepalliatievezorg.nl

Algemene doelen beslisschijf

- adequaat reageren op (potentiële) problemen
- continue afstemming op de wensen en prioriteiten van de patiënt
- in kaart brengen van kritische beslismomenten
- stimuleren van gezamenlijke besluitvorming
- duidelijke verslaglegging over beleid en voortgangsafspraken
- eenduidige communicatie naar zorgvrager en naasten

Palliatief redeneren

- Methodiek van klinisch redeneren gecombineerd met de uitgangspunten van palliatieve zorg
  1. Multidimensioneel
  2. Individueel
  3. Anticiperend
  4. Pro-actief

Breng situatie in kaart

fase

1

- Inventariseer:
  - medische voor-
geschiedenis: diagnose,
comorbiditeit, behandeling
  - beeld patiënt op 4 dimensies:
lichamelijk, psychisch, sociaal,
existentieel
  - levensverwachting
  - medicatie
  - symptoomanalyse
  - betekenisgeving door de patiënt
  - prioriteiten en wensen patiënt

Stem af met patiënt en naasten
Overweeg gebruik meetinstrumenten

fase

2

- Benoem problemen en stel werkhypothesen op
- Maak beleidsafwegingen
- Overweeg consultatie en/of aanvullend onderzoek
- Formuleer doel beleid
- Stel plan van aanpak op:
  - behandeling oorzaak
  - symptomatische behandeling
  - ondersteunende zorg
- Denk toekomstgericht!

Stem af met patiënt en naasten
Overweeg gebruik meetinstrumenten

Vat problematiek samen en maak proactief beleid

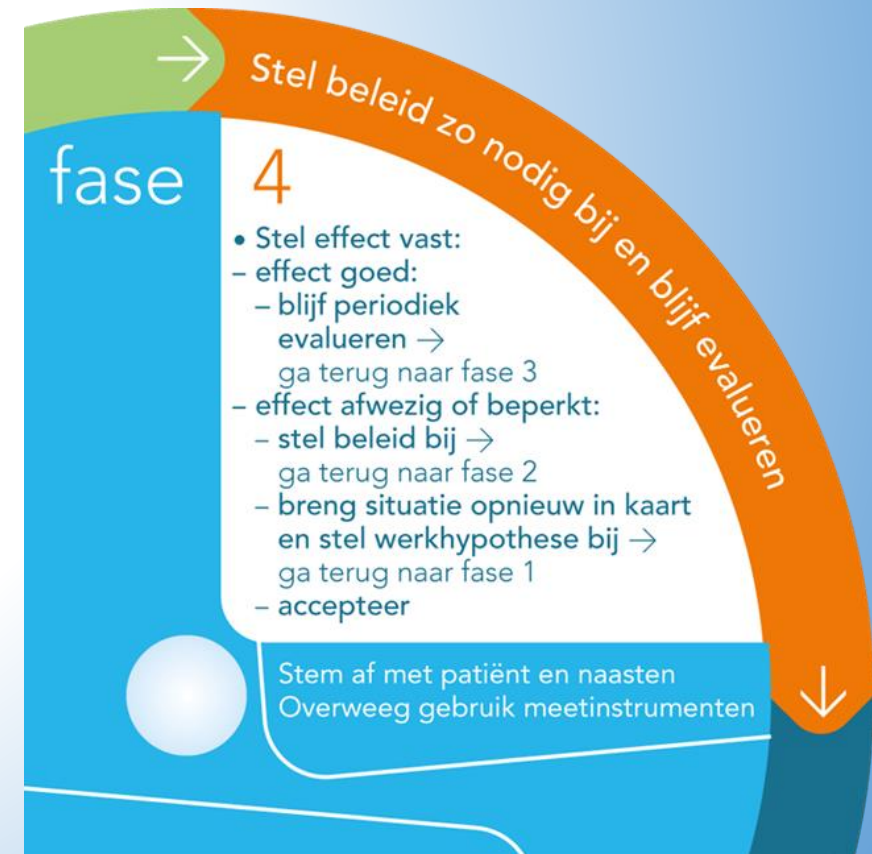

3. Evalueer

Wanneer, hoe en door wie vindt de evaluatie plaats?

4. Stel effect vast

Stil staan bij het effect van het beleid. Stel beleid zo nodig bij en blijf evalueren.

Hugo

